

LES RELACIONS D'ALACANT AMB CATALUNYA COM A CONTRAPUNT VALÈNCIA-CATALUNYA

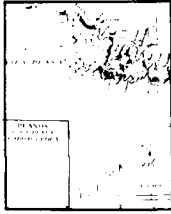
EMILI RODRÍGUEZ-BERNABEU

«Catalunya, Catalunya,
lo teu dia s'és fet nit,
i si ton present és negre
bé n'és més l'esdevenir.»
(Jacint Verdaguer, Nit de sang)

No sé quin interès deu despertar Alacant a la resta dels territoris de parla catalana. Alacant té anomenada com a ciutat d'esbargiment, de bon clima per a gaudir dels lleures. Però, quina actitud suscita entre la gent catalana? Terra de frontera des de la seua incorporació als reialmes cristians d'Europa, és molt possible que poca gent s'haja fet una composició de lloc sobre la seua significació. Tanmateix, el seu valor estratègic o geopolític ha estat, i és avui, més gros del que hom pensa.

Heu estat temptats d'imaginar-vos una terra llunyana, gairebé exòtica, amb una llengua dèbil i una idiosincràsia oscil·lant entre València i Múrcia, terra híbrida sense arrels col·lectives clares. La imaginació no s'adiu amb la realitat. Alacant, l'Alacant modern, naix de les cendres de l'antic Regne de València i puja, amb carrera meteòrica, fins que esdevé capital del Sud del País Valencià. En certa mesura, la seua ascensió és pareguda a la de Barcelona. Ambdues ciutats de la Corona Catalano-aragonesa seran les primeres autoritzades per la Corona d'Espanya per al comerç amb Amèrica; comerç, descobriment, conquesta i colonització reservada fins aleshores a Castella en exclusiva. Aquest comerç permetrà un creixement d'altra manera impossible, i assolirà una importància que no s'hauria so-

El present article va ser publicat a la *Revista de Catalunya*, dins el número 9 de la seua nova etapa, corresponent al mes de juny de 1987. El Consell de redacció de *La Rella* vol deixar constància del seu agraïment, tant a la Fundació *Revista de Catalunya*, com al propi autor, per autoritzar-nos-en la seua reproducció.

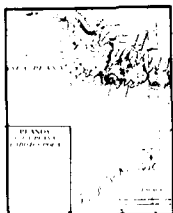

miat un segle abans. Aquesta operació fou possible gràcies a la des-trossa del Regne de València, arran de la Guerra de Successió a la Corona d'Espanya. L'eliminació de la sobirania valenciana fou l'adob necessari per al creixement d'Alacant. El centralisme borbònic resultava altament productiu per als alacantins, i s'albirava un futur de màxima prosperitat. Per als alacantins, el Regne de València era una incòmoda pellofria que s'havien pogut llevar de damunt. Aquesta perspectiva ha arrelat fonament en els alacantins, entre els alacantins de *nissaga* (no parle ací d'aquells forasters arrelats darrerament a la ciutat, castellans i murcians majoritàriament). Aquest sentiment es pot llegir entre línies a les cròniques més conegudes de la ciutat, i a vegades d'una manera molt explícita. Hi ha un fervor borbònic i un bandejament sistemàtic dels vestigis evocadors de l'antiga pertinença a la Corona de Catalunya-Aragó. Trobem aquesta actitud fins i tot als monuments: dalt del Benacantil, al castell de Santa Bàrbara, hi ha un monòlit que commemora la resistència de l'alcaid Nicolau Peris a les tropes del rei Jaume II que incorporarien Alacant al Regne de València, deslligant-lo definitivament de Castella. Aquest monument, fet fa poc, indica clarament una ideologia: defensar-se contra la seua incorporació al Regne de València, contra l'antiga inclusió en el de Castella, és defensar la llibertat d'Alacant. Trobem també, en les festes populars, una mitificació d'aquesta ideologia en la importància que hom dóna a Alfons X de Castella, el Savi, i la seua presa de possessió de la ciutat arran de la conquesta dels àrabs.

Els vells alacantins conserven una llista de greuges fets per la ciutat de València a aquests: el ferrocarril d'Alcoi a Alacant —que no s'arribà a inaugurar tot i estar acabada l'obra d'enginyeria en tot el trajecte— la supressió de la línia marítima a Mallorca (el famós *mallorquí*), el vol aeri del vespre a Barcelona, la categoria internacional de l'aeroport, l'eixida prioritària dels productes alcoians pel port d'Alacant, la Universitat, la política d'aigües... Podria ser interminable. Alacant ha mirat sempre València com a amenaça potencial o real per al seu desenvolupament econòmic.

Alacant sorgia de les despulles del Regne de València, amb un comerç pròsper amb Amèrica, permès ara pels nous amos castellans que entraven amb nous horitzons i amb unes mires més àmplies i prometedores.

Alacant ha estat el port: el port ha estat Alacant. La bandera del port d'Alacant ha esdevingut bandera de la ciutat, senyal inequívoc d'aquesta visió sentimental. El comerç enlairà la ciutat i la convertí en cap i casal d'una província. Després han vingut altres coses: la indústria incipient i el turisme. I, al voltant de tot això, la immigració: primer italians, anglesos i francesos (reputats cognoms alacantins ho demostren: *Leveroni, Foglietti, Salvetti, Lemaingaire, Maisonnave, Dewit*, etc.); després, manxecs, murcians, andalusos i madrilenys. De tal manera que, actualment, la població alacantina és minoritària a la ciutat.

EL SENTIMENT DE CATALANITAT EN EL POBLE

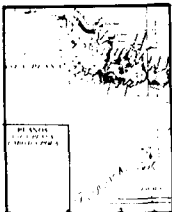
Per als alacantins vells (els que avui tenen més de seixanta anys), el poblament humà tenia una divisió molt senzilla: valencians (o alacantins —*alicantins*) i castellans. Era castellà tot aquell que parlava castellà i no era d'Alacant. Era igual que fos de Múrcia, de Madrid, d'Aragó o d'Andalusia. A Alacant no hi ha hagut mai subdivisions sobre el problema: hi ha els valencians (o alacantins) i els castellans. Sempre hi ha hagut desconfiança envers els castellans, i no sols per l'idioma. Els costums semblen tenir-hi un paper primordial («No m'agraden: ja saps, són castellans»), però també la llengua («Què bé, vosté també és valencià», és a dir, *també parla valencià*). D'aquesta manera, la resta de catalans també entrarien dintre l'afinitat inqüestionable de la parla, com veurem a continuació.

A la ciutat de València no hi ha hagut mai una divisió tan marcada (castellà-valencià). Allí, parlar dels *xurros* és parlar d'una subespècie de valencià de parla castel·lanoaragonesa. A Alacant un *xurro* és un castellà, sense cap matís.

«Els catalans encara parlen més tancat que mosatros», «parlen com mosatros, però més tancat encara», són frases alacantines comunes que defineixen el sentiment d'identitat de la llengua. Per a un alacantí de la ciutat, els valencians de València «parlen acatalanats». «Al servici militar mos juntàvem els catalans, els mallorquins i els valencians, per tot això de la llengua» he sentit dir als homes d'edat. La tendència dels alacantins en sentir parlar català és fer ús de la parla pròpia. A Alacant no existeix l'anticatalanisme de la ciutat de València, quasi existeix una certa satisfacció en constatar que la seua llengua és català. Probablement sempre hi ha hagut un sentiment espontani d'identitat lingüística i ètnica. Ara recorde la frase relatada per Antoni Ròdenas Marhuenda en *D'Azorín i el país meu*: «Mosatros, els alacantins, som uns setmesons dels catalans». Això, dit per un fabricat d'Ibi, no deixa de tenir un sentit testimonial.

LA SARDANA D'ALACANT

JO SÓC FILL DE LA TER-RE - TA, QUE ES DE BU-NYAL EN - CANT LES DE PLA-TA - NATS - NE - TA
 EL MEU VOI-GAT A - LA - CANT XI-QUES ROGES I MO - RE - NES DE MU-RAR A - PAS-SO-
 -NAT. QU E SA-BU-LLEA AR LES PE - NES I - GUAL QUE LES HEU DO - NAT SI PER-
 DO-NES ES-TEU-TREIAT - MIENT EL MEU COR TE DI - RA LA QUE SENT
 XI-QUES GUA - PEN, TOT HEU-MON, I HAS-TA EL MARÉS SEM-PRE MAN-SO LA - MO-BON
 SI ELS TEUS PEUS AR - RI - BEN A VA - FAR EN - TA TER - RA PLE - NE - TA D'EN CANTS,
 SEN - TU-RAS EL TEU COR PAL - PU - TAR COM EN ELL PAL - PU - TA - BEN JA TANTS
 I DE - SIT - LES A LA - CANTOR - VAR

Quan ma mare era nena, a la ciutat d'Alacant cantaven una cançoneta que hom deia La sardana d'Alacant. Musicalment, comença per un compàs binari de subdivisió ternària (6/8), passa a ternari simple o de subdivisió binària, torna al binari de subdivisió ternària i passa al binari simple (2/4): és a dir, d'un ritme de jota passa al de sardana. Heus ací el text, i, en la figura que s'adjunta, la transcripció musical feta per Mercè Ripoll i Rodríguez:

La sardana d'Alacant

Jo sóc fill de la Terreta,
que és de bonica un encant,
i és de plata una tassetta
el meu volgut Alacant.

Xiques roges i morenes,
de mirar apassionat,
que sabeu llevar les penes
igual que les heu donat.
Si perdoneu este atreviment,
el meu cor te dirà lo que sent.

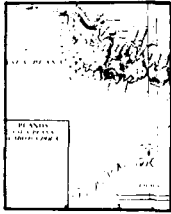
Xiques guapes, tot hermós,
i hasta el mar és sempre manso i amorós.
Si els teus peus arriben a xafar
esta terra pleneta d'encants,
sentiràs el teu cor palpitant,
com en ell palpitaren ja tants,
i desitges a Alacant tornar.

Qui va fer aquesta cançó? És una cançó anònima? He tractat d'indagar qui en va ser l'autor. No l'he pogut descobrir. Però la cançó hi és, i indica, sens dubte, una certa vocació mimètica o patriòtica, un desig difús de semblança o admiració.

El parentat és de vegades obvi: tenim els mateixos dies festius per Nadal i per Pasqua, les fogueres de sant Joan, les mones, sant Jordi és també patró d'Alcoi, i una munió de costums i paraules són reconeguts com a propis. Tot això, no cal dir-ho, ha fet possible un corrent creixent catalanista entre la joventut.

LA RENAIXENÇA POSSIBLE

Deia abans que la ciutat d'Alacant havia après perfectament la lliçó del centralisme borbònic. N'havia tret profit, i sabia com continuar traient-ne. Hi haurà polítics que acosten els interessos alacantins a Madrid. Maisonnavé en seria l'exemple més representatiu. Les connexions amb la capital d'Espanya s'estrenyen cada vegada més. Alacant aspira a ser l'eixida de Madrid a la Mediterrània. Això, més que una situació de servilisme, com han volgut interpretar diversos autors —Joan Fuster, José Vicente Mateo— és una operació mercantil, un intent més de reviscolar l'esmoreït comerç del port i una

llavor primerenca d'indústria turística que es concretarà amb l'afluència creixent de població madrilenya d'estiuueig, organitzada després amb els famosos *trenes botijo*, que van crear entre els alacantins del poble una evident hostilitat: «madrilenys de pa en sardineta» diran.

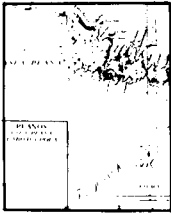
Alacant, integrat tardanament al Regne de València, ha conservat, no obstant això, fins fa poc, totes les característiques per a ser identificat com a terra de «vers catalans e [que] parlen del bell catalanesc del món» com deia Muntaner en la *Crònica*. Ara podria semblar una ciutat totalment castellanitzada per al viatger desorientat. La castellanització d'Alacant és molt antiga i, probablement, comença amb el creixement portuari del segle XVIII. Però, després del decret de Nova Planta, l'Església alacantina continuà escrivint la seua documentació en valencià, fins al segle XIX, com hom pot comprovar consultant els arxius de la col·legiata de Sant Nicolau. L'himne de la ciutat d'Alacant —al contrari del que va ocórrer a València amb l'himne de l'Exposició Regional— va ser escrit en valencià, com també ho fou més tard el de les fogueres de sant Joan.

Però, quina consciència de catalanitat, de pertànyer a una cultura més àmplia i diferenciada tenen els alacantins? Jo ho diria en pretèrit: tenien els alacantins. I ho diria en passat per una raó elemental: avui la politització catalanista creixent és un indicatiu fort de mentalització d'amplis sectors populars que pertorben la ideologia, que hom estaria temptat d'anomenar *espontània*, dels alacantins.

El rebuig alacantí de València, i les aspiracions d'autogestió en la cosa pública, es concretaran en un intent de canvi de la denominació lingüística: «els alicantins no parlem valencià, parlem *alacantí*». Aquesta tendència, que no ha eixit mai del perímetre de la ciutat d'Alacant, s'ha volgut estendre a tota la província. Sense èxit, és cert, sobretot per l'escassa insistència que s'ha posat en l'assumpte; conceptuat, sens dubte, per la classe dirigent de la ciutat com a residu marginal sense importància.

Els alacantins no han perdut mai contacte amb el Principat de Catalunya. El comerç és sovintejat. Viatjants de Barcelona o Sabadell han visitat regularment Alacant, i la llengua demostrava la identitat en ser el vehicle de comunicació corrent entre indígenes i visitants. Ara, bé, ¿pensaven els alacantins que aquesta llengua era quelcom diferent del castellà? Deia Gabriel Ferrater que els valencians «*oscilan entre considerarla como un hecho completamente original e independiente y considerarla como una variedad del castellano algo más desviada de la norma general que otras*». No hi ha dubte que, fins fa poc, aquesta darrera consideració coincidiria amb la dels vells alacantins.

Amb tot això sorgeix un problema: si la llengua s'ha mantingut amb una certa puixança fins fa poc, ¿com és que no hi ha hagut cap assaig de Renaixença literària a l'estil de València amb Llorente o Querol? Ara caldria fer una meditació sobre aquest problema ver-taderament apassionant.

Hi ha un alacantí que va formar part plenament de la Renaixença. Em referesc a Adolf Blanch i Cortada, que fou mestre en gai saber per Barcelona, publicà *Poesies*, una *Gramàtica catalana* i fou membre de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. Nat a Alacant el 1832, estudià, va viure i va morir a Barcelona (1887). La seua projecció sobre la ciutat d'Alacant ha estat sociològicament nul·la.

Després vindrà Azorín, amb la seua fascinació per Castella. Azorín no es va interessar per València: ni Llorente, ni «Lo Rat Penat», ni «Las Provincias» no podien omplir les seues necessitats literàries i polítiques. De tota manera, les afirmacions més lúcides de catalanitat les trobem en Azorín. Des de definir com a «*hijuela del catalán*» la parla del seu poble, fins a la definició rotunda de «*Cataluña es Valencia, y es Alicante, y es Mallorca*». Trobem en aquesta declaració, a més d'una identitat espiritual, una diferenciació entre Alacant i València, prova evident de corrents existents sobre aquesta problemàtica.

Ja de vellet, Azorín es penediria de la seua actitud distant envers la cultura i la llengua del seu poble. Però ja no hi hauria possibilitat de rectificació formal.

Després vindrà Gabriel Miró, un escriptor que va respirar ben bé els aires literaris i polítics de Barcelona. Allí fou afalagat pels poders fàctics, hom li va donar treball, consideració, germanor, inclòs el mentor polític del catalanisme, Prat de la Riba.

Sens dubte, Miró tingué subtils pressions literàries amb l'esperança d'un canvi de llengua. Canvi que no es produí mai. Gabriel Miró, com Azorín, no escriví cap composició literària en català. Per raons desconegudes, però deduïbles raonablement dels seus escrits, no va conrear la llengua catalana:

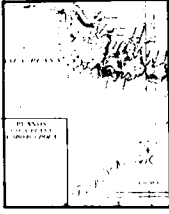
«... le confieso mi entristecimiento cuando en la lectura de sus páginas noto detenida y como extraviada mi emoción por las frondosidades de la lengua catalana.

¿Por qué no había yo de poseerla, o él de escribir alguna vez en vuestro romance?

«Así lo digo; y no quiero entretenerme ni enfadaros razonando estos deseos, que aquél no ha de realizarse por mi escaso vagar y mi mucha torpeza; y el úl timo no es para que yo lo encomie, que contra mi egoísmo puede oponerse otro probablemente necesario y de estirpe regional».

Observeu que diu *vuestro romance*, no pas nuestro romance, la qual cosa no deixa de tenir significació.

Rafael Altamira havia escrit dos llibrets decebedors en català, escrits de joventut: *La Terreta i Marina*, que no podien tenir gens d'influència. Una vegada més els interessos intel·lectuals durien l'escriptor a altres terres més sovintejades i menys inhospitalàries.

Un altre alacantí, també contemporani i amic de Gabriel Miró, nat a la ciutat d'Alacant el 1883, Eduard Irlés, sí que va escriure versos valencians no del tot menyspreables, en una ortografia castellanitzada.

Hi ha també la figura senyera i distant de l'almirall Guillem Tato, que tindrà, sens dubte, un paper indicatiu per als joves escriptors dels anys seixanta.

Els anys seixanta ens durant la generació dita *dels seixanta* (Francisc Cuartero Iborra, Antoni Seva Llinares i jo mateix), caracteritzada per l'aspiració professionalitzada d'escriure tota la pròpia producció literària en llengua catalana normalitzada, un valencià impregnat ja pel fabrisme més exigent. Aquest grup significa l'inici d'un canvi que, caracteritzat per l'aïllament, tindrà com a moments estel.lars la publicació d'obres totalitzadores, confegides íntegrament a Alacant: *Migjorn*, *Poesia jove de les comarques del Sud del país Valencià* i *l'Obra poètica* de Joan Valls Jordà.

Però el problema de la literatura no acaba aquí.

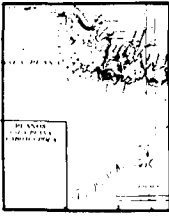
«La clave de la situación del escritor alicantino radica en sus relaciones con los mayores — Azorín y Miró. Dos actitudes contrapuestas se conciertan para desplazar nuestra atención de Alicante: la insuficiencia dirigente de esos mayores y el convencimiento de que ellos han agotado Alicante literariamente. Esta idea se refuerza cuando se repara en que para cualquier escritor la única entidad visible es la capital, cuya presencia en la obra de Azorín y Miró es escasa y subalterna», diu José Vicente Mateo.

LA LLUITA POLÍTICA

Com deia abans, hi havia un vessant polític directament derivat del resultat de la Guerra de Successió. Alacant treia profit del resultat, com també ho feia Barcelona, i començava un comerç productiu, causa directa de l'anomenada *aristocràcia del bacallà* alacantina. La desintegració del Regne de València fou molt beneficiosa per a la ciutat d'Alacant. La capitalitat de la regió meridional del País Valencià passava sense remei d'Oriola a Alacant en la primera redistribució en prefectures que feia Josep Bonaparte el 1808, i era confirmada més tard amb la creació administrativa de les províncies el 1833.

Aqueixa consciència de benefici i independència anirà cristallitzant molt aviat entre els alacantins, i serà la causa directa de tota la mitologia provincial i centralista dels alacantins. Ara la ciutat preferirà dependre de Madrid, distant i indiferent, que no pas de València, pròxima i interessada pels mateixos negocis.

Aquesta actitud arribarà al sùmmum amb la posició de Llorenç Carbonell i Santacruz, alcalde socialista d'Alacant durant la Segona República. Aquest manifestarà, en l'enquesta que Enric Badenes feia sobre l'autonomia:

«Alicante no siente impacencias estatutistas. Le interesa por ahora una ley municipal de amplia autonomía. En cuanto al Estatuto, espera el ensayo en otras regiones. Se cree en Alicante que se ha ido un poco deprisa por otros pueblos en este problema.

»Serenamente, Alicante no los quiere imitar.

»Si Valencia pide un Estatuto, será para ella sola. Ni Alicante lo pide ni se une a Valencia. Alicante, más que valenciana, es levantina; el Estatuto que pide Valencia no perjudicará a Alicante y, si le perjudica, sabría defenderse. Lo indiscutible es que se perjudicaría entrando en el Estatuto valenciano.

»Castellón ha de progresar por el Ebro, Alicante por el Segura y Valencia ya progresa por el Júcar. El río es la base geográfica incommovible que crea naturalmente una región.

«Lo principal es no sacar de su tumba el Reino de Valencia, que, como todos los antiguos, tuvo, en su origen, una parte no pequeña de violencia.»

A banda d'aquesta idea fluvial del creixement econòmic i de la violència antiga, el mateix Llorenç Carbonell —*Llorençet*, com li deien entranyablement els alacantins— rebatejava l'antiga plaça de la Independència —actualment de *los Luceros*— popularment dita *del Cavalls*, amb el nom de *plaça de Catalunya*. I deia, en l'acte inaugural, al professor de Magisteri Eliseu Gómez Serrano (germà de Nicolau Primitiu, pròcer del valencianisme cultural a València), que havia fet el parlament: «Què bé he fet d'escollir-lo a vosté, amic Eliseu, per a aquest acte. València i Catalunya agermanades en aquesta plaça, la més bella d'Alacant, gràcies a aquesta font amb els cavalls escultòrics del nostre Banyuls».

Aquesta iniciativa havia estat promoguda «*solapadamente por el catalanismo que por entonces alboreaba en Alicante*» digué fa poc Vicente Ramos.

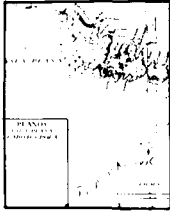
Després de la Guerra Civil i del llarg període franquista, és atorgat un Estatut valencià que restaura en certa manera, si més no, territorialment, l'antic Regne de València. El poble contempla atònit l'inici d'una política que ha passat de sobte d'unes minories interessades a una majoria desinformada.

Ara, lentament, sense força, hom desempolsegarà les velles creences, els mites que els poders fàctics de la ciutat d'Alacant tenien per a protegir llurs interessos. Ara, buits de contingut, només podran traure a la llum la llarga lletania de greuges que els vells alacantins tenen sempre a punt, dintre el calaix, contra la ciutat de València. A poc a poc, aquesta llista de greuges creix en la darrera nova etapa, sense altre resultat que fer palesa la feble consistència d'unes classes dirigents que han perdut llur funció, en continuar i entossudir-se sobre els criteris estantissos de la vella dictadura.

No obstant i això, hi ha molta gent que voldria deixar les coses com abans: Alacant, capital d'una província dependent de Madrid, i el Regne de València dins el sepulcre per sempre més.

Als anys seixanta algú va venir del Principat i va dir que calia

potenciar les províncies i el seu sentiment de catalanitat. Aquest mentor del catalanisme (potser s'anomenava Calvera) propugnava la potenciació provincial com a taula de salvació prevista d'aquest naufragi de la catalanitat que hom diu *Comunitat Valenciana*.

Ara bé, qui podrà reivindicar actualment amb credibilitat la província? «*La província s'esgota, és una reminiscència, encara que parega i aparega refermada i consolidada per la nova legalitat*» dirà en Alacant a part José Vicente Mateo. Els polítics alacantins s'hauran de renovar si volen assolir una influència real sobre el territori i els esdeveniments polític-econòmics.

L'activitat política i cultural de restauració de la catalanitat és confusa i gesticulant, intermitent i enervada, sovint dissimulada per a evitar enfrontaments, de vegades més al servei de vanitats personals que d'un creixement real, continuat, i estable. I aquest problema, més acusat al País Valencià, és també general al Principat i a les Illes.

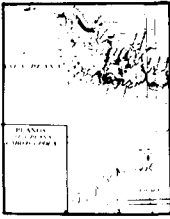
Alacant s'ha volgut assemblejar, de vegades, a Barcelona. Ambdues ciutats són construïdes entre tossals: Alacant entre el Benacantil i el Tossal, Barcelona entre Montjuïc i el Tibidabo. Ambdues tenen castells costaners que coronen els tossals, ambdues una llarga avinguda dita *la Rambla* que vertebrava la ciutat cap a la mar, ambdues deuen part de la seua puixança econòmica al comerç ultramarí, eixint d'aquesta manera vencedores de la derrota d'Almansa. Hi ha topònims als voltants de la ciutat d'Alacant que semblen arrencats de Barcelona... Però la semblança acaba ací. Barcelona és una ciutat vella carregada d'història, Alacant la darrera marca vacil·lant d'aquesta història on no acaba de trobar el seu paper, ni d'eixir-se'n.

Alacant admira la gent del Principat: fan bé les coses, hi ha seriositat en els negocis, amor a la seua llengua i tradicions. De vegades algú insinua que millor seria pertànyer a l'autonomia catalana: Alacant fita amb gairebé totes les províncies catalanes, car la mar no és una separació de dret.

Però el Principat encarna d'alguna manera un perill, arrelat míticament entre els alacantins, i molt conreat durant el franquisme: el separatisme.

No seré jo qui crega en un sentiment generalitzat d'independentisme al Principat. Pense, amb Reclús i Gaziol, que Catalunya va perdre a Muret la possibilitat de constituir-se en un estat sobirà modern. Des de Muret tot ha estat pactar per a la supervivència, llevat d'alguna situació anecdòtica, com l'aventura dels *almogàvers*. Per això, alguns veuriem en una gran Occitània la solució dels problemes de Catalunya. Una gran Occitània, de València a Clarmont. Per a Henri Espieux,

«les autres provinces catalanes ne se sentent pas concernies par les idéologies barcelonines (voir le beau livre de Joan Fuster, *Nosaltres els valencians*). Et c'est Robert Lafont qui nous disait il n'y a pas

si longtemps que les problèmes catalans trouveront peut être un jour leur solution dans le cadre d'une grande Occitanie, de «Valence à Clermont», comme écrit le poète Antonin Perbosc.

«Des de Provença a Alacant qui mor no mor si el somni és clar», ha dixat cantat J. V. Foix.

Alacant, que el 1700 tenia només cinc mil habitants, ara en té vora tres-cents mil. Un creixement produït per la immigració. Una immigració constituïda, en una part, per gent valenciana de les terres altes de la província, en una altra, per castellans. Sociolingüísticament predomina el castellà. El valencià té, entre els alacantins, un paper pertorbadorament vindicatiu quan hom el coloreja de catalanisme.

Alacant no ha trobat encara el seu paper polític en l'actual realitat espanyola. Incòmode dintre de la Comunitat Valenciana, sense gaire influència sobre els pobles que formen la seua província, sense polítics capaços de conduir les seues aspiracions i temors, molts alacantins miren ara a Catalunya com a expressió de plenitud, de prosperitat, de capacitat de reconducció i renovació de tot l'estat.

No sabem si Catalunya estarà a l'altura de les circumstàncies. La història de Catalunya, després del seu eixamplament medieval, és la història d'una lenta retracció i fragmentació. Pel sud, pel nord, per l'interior, per la mar. Catalunya no va poder créixer cap al sud sense fragmentar-se, i va nàixer el Regne de València; ni per la mar, on aparegué el Regne de Mallorca. Després, la pèrdua del Rosselló i la franja d'Aragó... La llengua ha reculat fonament al migjorn valencià i a Múrcia, com hom pot constatar en els treballs de l'oriolà Jesús Millan i els d'Agustí Ventura. Avui només trobem cinc nuclis de catalanitat forta arreu del domini lingüístic. El més fort agafaria les províncies de Barcelona, Girona i part de Tarragona, el de Mallorca, el de Lleida, el nord del País Valencià (des de Sagunt a l'Ebre), el format pel sud de la província de València i el nord de la d'Alacant (des de la Vila Joiosa a Cullera). Junt amb aquests nuclis forts de catalanitat hi ha els indubtables focus descatalanitzadors: Perpinyà, Barcelona, València, Alacant i també Eivissa i Benidorm, i fins i tot Mallorca. Aquests focus descatalanitzadors difícilment podran ser neutralitzats pels focus d'irradiació catalanista, on paradoxalment figuren alguns dels esmentats: Barcelona, Girona, Lleida, València, la Ciutat de Mallorca i, més dèbilment, Alacant i Perpinyà.

La tendència pactista reflecteix una debilitat nascuda a Muret. Potser un dia, si els catalans decideixen defensar-se sense dissimulacions ni mimetismes, hom descobrirà que reconstruir Catalunya era més fàcil del que hom pensava.